

UNESCO Kültür Sektörü

İrem ALPASLAN

UNESCO Türkiye Millî Komisyonu

Kültür Sektör Uzmanı

31 Ekim - 1 Kasım 2014, Antalya

Sunum Planı:

- UNESCO (Kuruluş) Sözleşmesinde Kültür
- Geçmişten Bugüne Kültür Sektörü Önceliklerinin Gelişimi
- Genel Bakış: UNESCO Kültür Dergileri, İstatistikler, Hukuk Belgeleri
- Yeni Dönemde UNESCO: Sekreteryaya Teşkilatı
- Yeni Dönemde UNESCO: Stratejik Hedefler
- Yeni Dönemde UNESCO: Temalar
- Yeni Dönemde UNESCO: Çalışma Prensipleri
- Türkiye ve Kültür Sektörü: Hükümetlerarası Komite Üyelikleri, UNITWIN Ağları
- Kültür Sektöründe UTMK: Ortaklıklar, İhtisas Komiteleri

UNESCO (Kuruluş) Sözleşmesi:

“Kültürün geniş ölçüde yayılması ve insanlığın âdetleri, hürriyet ve barış için eğitilmesi insan haysiyeti için elzem olduğu gibi bütün milletlerin karşılıklı yardım ve alaka anlayışı ile yerine getirilmeleri gereken kutsal bir ödevdir.”

UNESCO 70. Yıl Belgesi:

Kültür diyalogun, toplumsal uyumun ekonomik büyümenin ve yaratıcılığın kuvveti olarak UNESCO’nun misyonunun kalbinde yer almaktadır.

UNESCO Birleşmiş Milletler sistemi içinde kültür alanında yetkili tek kurumdur.

UNESCO (Kuruluş) Sözleşmesi

Madde 1- Amaçlar, Görevler:

- Dünyanın kitap, sanat eserleri, tarih ve bilim anıtları mirasının muhafaza ve korunması ve lüzumlu milletlerarası anlaşmaları tavsiye etmek
- kültür sahasında faal şahısların milletlerarası mübadelesi
- kültürel faaliyetin bütün kollarında milletlerarası işbirliğini teşvik

Geçmişten Bugüne Kültür Sektörü Önceliklerinin Gelişimi

1945, ilk yıllar: materyal paylaşımı, ithali ve ihracı ile ilgili düzenlemeler

1960: kültür malları, kültürel miras koruma, kültürel işbirliği

1970: kültür malları, dünya mirası, kültür politikaları, telif hakları

1980: sanatçı hakları, hareketli görsellerin korunması

1980-1990: folklor, somut olmayan miras, kültür politikaları ve politikaları belirleyen prensipler

2000: kültürel çeşitlilik, kültür ve kalkınma

Kültür Alanında UNESCO Süreli Yayınları:

- World Heritage Review (Dünya Mirası Alanında)
- The Intangible Cultural Heritage Messenger (Somut Olmayan Kültürel Miras Alanında)
- Museum International (Uluslararası Müzecilik Alanında)
- Copyright Bulletin (Telif Hakları, Yayıncılık ve Eserler alanında)
- Oralidad (Latin Amerika Bölgesel Yayını, Somut Olmayan Kültürel Miras alanında)
- Culture and Development (Kalkınma ve Kültür)

Kültüre İlişkin UNESCO İstatistikleri: UIS

- 1999'da kuruluşundan beri 25'in üstünde kültürle ilişkili araştırma
- 1986 UNESCO Kültür İstatistikleri İçin Çerçeve (2009 da yenilenmiştir)
- Genel çerçeve oluşturmanın yanı sıra: çeşitlilik, sinema, kültür alanında istihdam, katılım, analiz
 - <http://www.uis.unesco.org/Culture/Pages/default.aspx#top>

UNESCO Kültür Mevzuatı

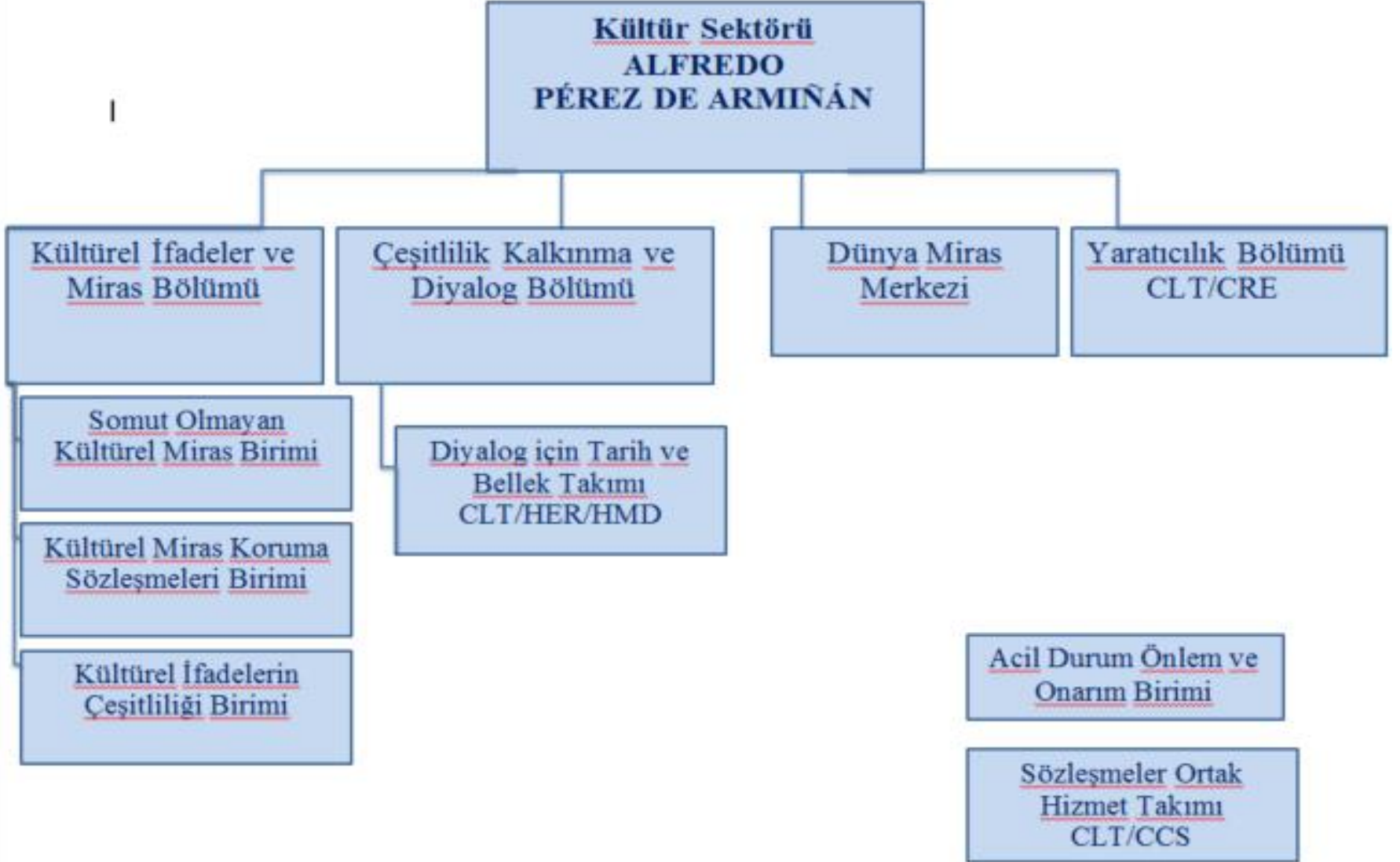
Kültür Uluslararası Hukuk Belgeleri

35 uluslararası hukuk belgesi (Sözleşme, Tavsiye Kararı, Bildirge)

- 14 Sözleşme
- 15 Tavsiye Kararı
- 6 Bildirge

Öne çıkan kültür sözleşmeleri: 4 Sözleşme (2005 hariç, Türkiye bunların tümüne taraftır.)

- 2005 Kültürel İfadelerin Çeşitliliğinin Korunması ve Geliştirilmesi Sözleşmesi
- 2003 Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi
- 1972 Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme
- 1970 Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhraç ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması İçin Alınacak Tedbirlerle İlgili Sözleşme

Yeni Dönem (2014 – 2021) ve UNESCO Kültür Sektörü:

Stratejik Hedefler

SH 7: Mirasın korunması, teşviki ve aktarımı

- Koruma, Sürdürülebilir Yönetim, Sözleşme ve Hükümetler arası Komiteler
 - Kültürel etkileşim ve kültürlerarası diyalog için öncü inisiyatifler
 - Eğitim ve gençler arasında farkındalık

SH 8: Yaratıcılığın ve kültürel ifade çeşitliliğinin teşviki

- Yaratıcılık ve yaşayan miras için yasal, idari ve kurumsal alt yapının kuvvetlendirilmesi
 - Gelişmekte olan yaratıcı ve dinamik endüstriler, yerel üretim, pazar ve ticaret,
 - 2015 sonrası kalkınma gündemi,
 - Sanatçıların sosyal ve ekonomik koşulları,
 - gençler için kapasite geliştirmek

Yeni Dönem (2014 – 2021) ve UNESCO Kültür Sektörü Temalar:

- Dünya Mirası
- Somut Olmayan Kültürel Miras
- Tehlike Altındaki Miraslar
- Sürdürülebilir Kalkınma İçin Kültür
- Kültürel İfadelerin Çeşitliliği
- Sanat ve Sanatçılar
- Müzeler

Yeni Dönem (2014 – 2021) ve UNESCO Kültür Sektörü:

UNESCO İç İzleme Biriminin Kültür Sektörüne Yönelik tavsiyeleri:

- Tüm programların birbirine geçişli olarak, etkileşim içinde çalışması
- Kültür Sektörü çalışmalarının Kültür Sözleşmeleri üzerinden yürütülmesi ve bu sözleşmelerin çalışmalarına öncelik verilmesi
- 2015 Sonrası Kalkınma Gündemine Kültürün Dahil Edilmesi
 - yaratıcılık, kültür endüstrileri, sosyal kohezyon

Kültür Alanında Ülkemizin Hükümetlerarası Komite Üyelikleri

- Yerlerinden Edilmiş Kültür Varlıklarının Ait Olduğu Ülkeye İadesinin Teşviki Hükûmetler arası Komitesi (ICPRCP) (2011-2015)
- Dünya Miras Komitesi (2013-2017) *sözleşme tarihinde alınan en yüksek oyla*
- Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Hükûmetler arası Komitesi (2014-2018)

**Ülkemizde kültür alanında faaliyet gösteren 3 UNESCO
Kürsüsü/UNITWIN Ağı bulunmaktadır.**

Kültür Sektöründe UTMK

- **Ortaklıklar:**
- SOKÜM Sergisi, Maison des Cultures du Monde, DMK Adaylık Çalışmaları, HEADS Toplantısı, Sürdürülebilir Kalkınma ve SOKÜM Uzmanlar Toplantısı, Çalıştaylar, Anma Kutlama Yıldönümlerine İlişkin Farkındalık Çalışmaları, Yayınlar
- **İhtisas Komiteleri:**
- Somut Kültürel Miras İhtisas Komitesi
- Somut Olmayan Kültürel Miras İhtisas Komitesi
- Kültürel İfadelerin Çeşitliliği İhtisas Komitesi
- Sualtı Kültürel Miras Çalışma Grubu
- Yerlerinden Edilmiş Kültürel Miras İhtisas Komitesi

Teşekkürler...